

DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK LOYIHALARIDA RISKLARNI TAQSIMLASH VA FISKAL XATARLARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Raximjonova Shohsanam Baxodirovna

“Xorijiy tillar” kafedrası o‘qituvchisi

Toshkent xalqaro universiteti

ORCID: 0009-0000-9613-9936

E-mail: shohsanamabdulhadiyeva@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur maqolada davlat-xususiy sheriklik (DXSh) mexanizmini amalga oshirishda risklarni oqilona taqsimlash hamda davlatning bevosita va shartli fiskal majburiyatlarini boshqarishning nazariy, metodologik va amaliy asoslari tadqiq etiladi. Uzoq muddatli shartnomaviy munosabatlarda valyuta, talab (bozor), qurilish va operatsion risklarning nomutanosib taqsimlanishi davlat byudjetiga salbiy fiskal yuk orttirishi mumkin. Tadqiqotda O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda, xususan, energetika, transport va ijtimoiy sohalarda yo‘lga qo‘yilayotgan yirik DXSh loyihalari misolida risklar matritsasi va shartli majburiyatlarni (contingent liabilities) hisobga olish tizimi tahlil qilingan. Shuningdek, xalqaro tajriba asosida davlatning fiskal barqarorligini saqlagan holda xususiy sektor investitsiyalarini kafolatlash hamda risklarni boshqarish samaradorligini oshirish bo‘yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Tahlil natijalari valyuta va talab risklari bo‘yicha davlat kafolatlari shartli majburiyatlarning asosiy manbai ekanini ko‘rsatdi. Yagona milliy risklar matritsasi standarti, shartli majburiyatlar elektron bazasi, “Value for Money” tahlilini majburiy qilish, “daromadlar darchasi” modeli va milliy valyutadagi infratuzilma obligatsiyalari taklif etildi.

Kalit so‘zlar: davlat-xususiy sheriklik; risklar matritsasi; fiskal majburiyatlar; shartli xatarlar; Value for Money; investitsiyalar; byudjet barqarorligi; O‘zbekiston.

Аннотация

В данной статье исследуются теоретические, методологические и прикладные основы оптимального распределения рисков и управления прямыми и условными фискальными обязательствами государства в проектах государственно-частного партнёрства (ГЧП). В долгосрочных соглашениях нерациональное распределение валютных, рыночных, строительных и операционных рисков способно создать критическую нагрузку на государственный бюджет. На примере реализуемых в Республике Узбекистан масштабных проектов ГЧП в сферах энергетики, транспорта и социальной инфраструктуры проведён детальный анализ матриц распределения рисков и механизмов учёта квазифискальных обязательств. С опорой на международный опыт предложены научно-практические рекомендации по повышению эффективности риск-менеджмента и обеспечению фискальной устойчивости. Анализ показал, что основным источником условных обязательств являются государственные гарантии по валютному риску и риску спроса. Предложены единый национальный стандарт матрицы рисков, электронная база условных

обязательств, обязательный анализ «Value for Money», модель «коридора доходов» и инфраструктурные облигации в национальной валюте.

Ключевые слова: государственно-частное партнёрство; матрица распределения рисков; фискальные обязательства; условные обязательства; Value for Money; инвестиции; бюджетная устойчивость; Узбекистан.

Abstract

This paper examines the theoretical, methodological, and empirical foundations of optimal risk allocation and the management of direct and contingent fiscal liabilities in Public-Private Partnership (PPP) projects. In long-term concession frameworks, suboptimal distribution of currency, demand, construction, and operational risks frequently imposes disproportionate fiscal liabilities on the state budget. Drawing on recent empirical evidence from utility-scale energy, transport, and social infrastructure PPPs in Uzbekistan, this study analyzes risk-allocation matrices and contingent liability accounting procedures. Furthermore, based on leading international benchmarks, actionable policy recommendations are synthesized to safeguard sovereign fiscal sustainability while mitigating investor exposure and enhancing risk governance. The analysis showed that government guarantees covering currency and demand risks are the main source of contingent liabilities. A unified national risk matrix standard, an electronic contingent liabilities database, mandatory Value for Money analysis, a revenue collar model and local-currency infrastructure bonds are proposed.

Keywords: public-private partnership; risk allocation matrix; fiscal liabilities; contingent risks; Value for Money; infrastructure investment; fiscal sustainability; Uzbekistan.

KIRISH

Bozor iqtisodiyoti sharoitida infratuzilmani modernizatsiya qilish va davlat xizmatlari sifatini oshirishda davlat-xususiy sheriklik (DXSh) mexanizmi asosiy moliyaviy-institutsional drayverga aylandi. Global amaliyot shuni ko'rsatadiki, davlat byudjeti cheklovlarini yengib o'tish va iqtisodiyotga yirik xususiy kapitalni jalb etishda DXSh modeli an'anaviy davlat xaridlari tizimidan ancha ustun turadi [11]. Biroq DXSh loyihalari o'z tabiatiga ko'ra uzoq muddatli (15-30 yil), kapital sig'imi yuqori va murakkab huquqiy-moliyaviy konstruksiyaga ega bo'lib, butun hayotiy sikl davomida ko'plab noaniqliklar bilan to'qnash keladi.

“Risk uni eng yaxshi va eng arzon boshqara oladigan, salbiy oqibatlarini minimallashtirish imkoniyatiga ega bo'lgan tarafga yuklanishi lozim” [1; 8].

DXSh amaliyotining eng nozik va mas'uliyatli sohasi - bu xatarlarni (risklarni) sheriklar o'rtasida to'g'ri taqsimlashdir. Klassik DXSh doktrinasida qabul qilingan ushbu oltin qoidadan amaliyotda chetga chiqish, xususan, barcha tijoriy va bozor risklarini davlat kafolatlari (masalan, to'lovni qat'iy kafolatlash yoki valyuta xatarini to'liq byudjet hisobidan qoplash) orqali yopish tendensiyasi davlat byudjetining uzoq muddatli shartli majburiyatlarini (contingent liabilities) keskin oshirib yuboradi [10].

O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli iqtisodiy islohotlar doirasida DXSh loyihalari portfeli jadal kengaymoqda. “Davlat-xususiy

shariklik to'g'risida"gi O'RQ-537-son Qonuni [13] va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-avgustdagi PQ-308-sonli qarori [15] orqali sohaning huquqiy-me'yoriy bazasi sezilarli darajada yangilandi. Hozirgi kunda umumiy qiymati o'nlab milliard dollarni tashkil etuvchi loyihalar (xususan, energetika, suv xo'jaligi, pullik avtomobil yo'llari, shifoxona va maktablar qurilishi) ishlab chiqilmoqda. Xalqaro Valyuta Jamg'armasi baholariga ko'ra, mamlakatdagi DXSh loyihalari portfeli 2021-yil oxiridagi 6,2 mlrd dollardan (YaIMning qariyb 8 foizi) 2024-yil oxirida 31 mlrd dollarga (YaIMning 27 foizi) yetgan [9]. Shu bilan birga, davlatning umumiy DXSh majburiyatlari hajmi oshib borayotgan bir sharoitda fiskal xatarlarni baholash, xususi sherik bilan risklarni adolatli taqsimlash va makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlovchi erta monitoring tizimini ishlab chiqish dolzarb masalalardan biri bo'lib qolmoqda.

ADABIYOTLAR SHARHI

Loyiha moliyalashtirish va davlat-xususi sheriklik munosabatlarida risklarni boshqarish masalalari xalqaro miqyosda fundamental darajada tadqiq qilingan. E. R. Yescombe [12] o'zining loyihalarni moliyalashtirish bo'yicha fundamental asarlarida risklarni boshqarish tizimini to'rt asosiy bosqichga: riskni identifikatsiyalash, baholash, taqsimlash va minimallashtirish bosqichlariga ajratadi. Uning xulosasiga ko'ra, loyihada risklarni faqat bir tomon (davlat yoki xususi sektor) zimmasiga to'liq yuklash har ikki holatda ham tizimli inqirozga yoki loyiha tannarxining haddan tashqari qimmatlashuviga olib keladi.

D. Grimsey va M. Lewis infratuzilma DXSh loyihalari risklarini texnik, qurilish, operatsion, daromad, moliyaviy, forsmajor, tartibga solish va ekologik guruhlariga ajratib, ularni loyiha butun hayotiy sikli davomida baholash usulini taklif qilgan [4]. L. Bing va hammualliflari Buyuk Britaniyadagi, Y. Ke va hammualliflari esa Xitoydagi DXSh loyihalari bo'yicha so'rovlar asosida siyosiy va huquqiy risklarni davlat, qurilish va operatsion risklarni xususi sherik zimmasiga yuklash, bozor va forsmajor risklarini esa taqsimlash maqbul ekanini ko'rsatgan [1; 8].

Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (IMF) va Jahon banki ekspertlari (jumladan, E. Bova va hammualliflari [2], T. Irwin [7]) DXSh doirasidagi "fiskal illyuziya" tushunchasini alohida tahlil qiladilar. Ularning ta'kidlashicha, davlatlar ko'pincha dastlabki bosqichda byudjet mablag'larini sarflamaslik uchun DXShni tanlaydilar, ammo uzoq muddatda taqdim etilgan suveren kafolatlar va shartli majburiyatlar inqiroz paytida to'g'ridan-to'g'ri davlat qarziga aylanib, makroiqtisodiy xavf tug'diradi [3]; [10]. Shuning uchun loyihalarni saralashda "Value for Money" (pulning qadr-qimmat) hamda Davlat investitsiyalarini boshqarishni baholash (PIMA) mezonlaridan qat'iy foydalanish talab etiladi.

G. Hodge va C. Greve DXSh samaradorligi bo'yicha xalqaro dalillarni umumlashtirib, ularning natijalari bir xil emasligini va har bir loyihani mustaqil, shaffof baholash zarurligini ta'kidlagan [5].

O'zbekistonlik tadqiqotchilar ham mamlakatda DXSh mexanizmlarining huquqiy va moliyaviy barqarorligini o'rganishga e'tibor qaratmoqdalar. Xususan, N. Mallayev va O. Akmuratov DXShda risklarni taqsimlashning huquqiy asoslari va amaliy

muammolarini tahlil qilib, loyiha natijalari risklarning to'g'ri, oqilona va huquqiy jihatdan asoslangan taqsimlanishiga bog'liq ekanini ko'rsatgan [17]. Davlat zimmasidagi fiskal majburiyatlarni boshqarish tartibi Vazirlar Mahkamasining alohida nizomida belgilangan [16]. Biroq mavjud ilmiy manbalarda yangilangan institutsional tizim doirasida shartli fiskal majburiyatlarni integratsiyalashgan holda baholash va risklar matritsasini standartlashtirish bo'yicha yagona metodologik kompleks hali to'liq shakllanmagan.

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqotda DXSh loyihalarida risklarni taqsimlash va fiskal majburiyatlarni boshqarish tizimini kompleks o'rganish maqsadida miqdoriy va sifat tahlili usullarining uyg'unligiga tayanildi. Tadqiqot metodologiyasi quyidagi ilmiy usullarni o'z ichiga oladi:

1. Risklarni tizimli tahlil qilish va matritsaviy tasniflash (Matrix Risk Allocation Analysis): DXSh loyihalarining tayyorgarlik, qurilish, ekspluatatsiya va topshirish bosqichlariga xos bo'lgan xatarlar guruhi (siyosiy, qonunchilik, valyuta, talab/bozor, ekologik, operatsion) aniqlandi va ularning qaysi subyekt tomonidan samarali boshqarilishi qiyosiy baholandi.

2. Fiskal xatarlarni modellash va baholash usuli: Xalqaro Valyuta Jamg'armasi va Jahon banki tomonidan qo'llaniladigan PFRAM (PPP Fiscal Risk Assessment Model) uslubiyotiga tayanilgan holda, davlatning bevosita majburiyatlari (mavjudlik to'lovlari - availability payments) va shartli majburiyatlari (minimum revenue guarantees, debt service guarantees) ajratib ko'rsatildi [6].

3. Qiyosiy-institutsional tahlil: O'zbekiston Respublikasining 2024-yildagi PQ-308-son qarori talablari va xalqaro ilg'or tajriba o'zaro solishtirilib, fiskal monitoring tizimining samaradorlik parametrlari tahlil qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

DXSh loyihalarida risklarni muvozanatli taqsimlash - har ikki tomonning moliyaviy barqarorligini kafolatlovchi bosh omildir. Agar davlat barcha risklarni o'z zimmasiga olsa, bu xususiy sherikda ma'naviy xatar (moral hazard) tuyg'usini uyg'otadi va operatsion samaradorlikni pasaytiradi. Aksincha, barcha xatarlar (masalan, yer ajratish, inflatsiya, xomashyo ta'minoti yoki qonunchilik o'zgarishi) xususiy sherik zimmasiga yuklatilsa, investorlar loyihadan voz kechadi yoki xavf ustamasini oshirish orqali loyiha tannarxini keskin ko'tarib yuboradi [1; 4].

DXSh loyihalarining asosiy xatarlari, ularni sheriklar o'rtasida optimal taqsimlash tuzilmasi hamda fiskal oqibatlari quyidagi jadvalda tizimlashtirilgan (1-jadval).

1-jadvalda oltita asosiy risk guruhidan ikkitasi (yer va ruxsatnomalar, qonunchilik va forsmajor) asosan davlat zimmasida, ikkitasi (loyihalash va qurilish, operatsion) xususiy sherik zimmasida qoladi, valyuta va talab risklari esa taqsimlanadi. Davlat budjetiga eng katta shartli yuk aynan taqsimlanadigan risklardan - valyuta yo'lagi kafolati va minimal daromad kafolatidan kelib chiqadi. Bunday kafolatlar uchun qat'iy limit va yuqori chegara belgilanishi lozim.

1-jadval

DXSh loyihalarida asosiy risklarni taqsimlash matritsasi va fiskal oqibatlari¹

Xatar (risk) turi	Xatar tavsifi va manbai	Optimal javobgar tomon	Fiskal barqarorlikka ta'siri va minimallashtirish usuli
1. Yer va ruxsatnomalar riski	Yer maydonlarini ajratishdagi kechikishlar, egalik huquqlari ziddiyati va litsenziyalash to'siqlari.	Davlat sherigi	Qurilishning kechikishi bo'yicha jarimalarning oldini olish; "Yagona darcha" orqali oldindan yerni tozalab berish.
2. Loyihalash va qurilish riski	Qurilish xarajatlarining oshib ketishi (cost overrun), sifat talablarining buzilishi yoki muddatdan kechikish.	Xususiy sherik	Davlat byudjetiga to'g'ridan-to'g'ri yuk tushmaydi; qat'iy belgilangan narxli (EPC turn-key) shartnomalar qo'llaniladi.
3. Valyuta va inflatsiya riski	Milliy valyuta devalvatsiyasi va yuqori inflatsiya oqibatida xorijiy kreditlarga xizmat ko'rsatish xarajatining oshishi.	Birgalikda (Taqsimlanadi)	Davlat valyuta o'zgarishining ma'lum yo'lagini kafolatlaydi; qolgan qismi tariflarni indeksatsiyalash orqali qoplanadi.
4. Bozor va talab riski	Xizmatga (masalan, yo'l, aeroport, suv) bo'lgan haqiqiy talabning prognozga nisbatan past bo'lishi.	Birgalikda / Xususiy sherik	Davlat minimal daromad kafolati (MRG) berishi mumkin, biroq u qat'iy moliyaviy limitlar va yuqori chegaralar bilan cheklanishi shart.
5. Operatsion va ekspluatatsiya riski	Uskunalarining muddatidan oldin eskirishi, xizmat ko'rsatish sifati va KPI ko'rsatkichlarining tushib ketishi.	Xususiy sherik	To'lovlar faqat xizmat sifatiga bog'lanadi (Availability Payments); standartlarga rioya qilinmasa, to'lovlar chegiriladi.
6. Qonunchilik va forsmajor riski	Soliq, bojxona yoki tarmoq qonunchiligining salbiy tomonga o'zgarishi, favqulodda hodisalar.	Davlat / Sug'urta mexanizmi	Xususiy investor huquqiy himoyalanaadi; fiskal xatarlar maxsus sug'urta fondlari va zaxiralar orqali yopiladi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda energetika sohasidagi yirik quyosh va shamol elektr stansiyalari loyihalarida qabul qilingan "yoqilg'ini yetkazib berish yoki to'lash" (take-or-pay) hamda elektr energiyasini to'liq xarid qilish kafolatlari dastlabki bosqichda xorijiy investorlar (Masdar, ACWA Power va b.) oqimini jalb qilishda yuqori samara berdi. Biroq uzoq muddatli istiqbolda bunday shartli majburiyatlarning umumiy hajmi ortib borishi davlat fiskal barqarorligiga bosim o'tkazadi [9].

O'zbekiston Respublikasining "2025-yil uchun O'zbekiston Respublikasining Davlat budjeti to'g'risida"gi Qonunida aynan shu muammolar hisobga olinib, davlat majburiyatlarini nazarda tutuvchi barcha yangi DXSh loyihalari qiymatining

¹ Manba: [4; 11; 12] manbalar asosida muallif ishlanmasi.

cheklangan miqdori - 6,5 milliard AQSh dollari belgilandi [14]. Bu qaror fiskal intizomni mustahkamlash sari qo'yilgan muhim qadamdir. Shuningdek, PQ-308-son qaror bilan "Davlat-xususiy sheriklik loyihalari markazi" loyiha ofisi tashkil etildi [15], DXSh loyihalaridan yuzaga kelishi mumkin bo'lgan davlatning bevosita va shartli fiskal majburiyatlarini boshqarish tartibi esa Vazirlar Mahkamasining nizomi bilan belgilangan [16].

Transport, kommunal xo'jalik va tibbiyot kabi ijtimoiy sohalardagi yangi loyihalarda talab riskini (demand risk) prognozlashda real bozor tahlillarining yetishmasligi kelgusida byudjetdan ortiqcha subsidiyalar ajratilishiga sabab bo'lishi mumkin. Masalan, pullik yo'llar qurilishida transport oqimi prognozdan kam bo'lsa, xususiy sherikka yo'qotilgan daromadni byudjet hisobidan to'lab berish talabi vujudga keladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

DXSh loyihalarida risklarni samarali taqsimlash - bu nafaqat investor manfaatlarini himoya qilish, balki milliy iqtisodiyotning makromoliyaviy barqarorligini ta'minlashning hal qiluvchi mezonidir. Byudjet mablag'larining tejalishi va aholiga sifatli xizmat ko'rsatilishi aynan risklar matritsasining qanchalik professional va ilmiy asosda tuzilganligiga bog'liq.

O'zbekistonda DXSh loyihalarida fiskal barqarorlikni ta'minlash va risk-menejmentni takomillashtirish maqsadida quyidagi amaliy takliflar ilgari suriladi:

1. Yagona milliy risklar matritsasi standartini joriy etish: Tarmoq vazirliklari va xususiy tashabbuskorlar uchun barcha sohalar (energetika, transport, sog'liqni saqlash, ta'lim) bo'yicha standartlashtirilgan namunaviy risklar matritsasini ishlab chiqish va tasdiqlash. Bu muzokaralar jarayonini tezlashtiradi va subyektiv kelishuvlarning oldini oladi.

2. Shartli majburiyatlarni ro'yxatga olish va monitoring qilishning integratsiyalashgan bazasini (Contingent Liabilities Database) yaratish: Davlat tomonidan taqdim etilayotgan barcha kafolatlar, subsidiyalar va kompensatsiyalarni yagona elektron platformada jamlash va ularning 6,5 milliard dollarlik cheklangan miqdorga nisbatan sarflanishini onlayn baholash.

3. "Value for Money" (VfM) tahlilini majburiy talab sifatida kuchaytirish: Har bir DXSh loyihasini an'anaviy byudjet buyurtmasi bilan qiyoslash orqali uning iqtisodiy jihatdan eng ma'qul variant ekanligini isbotlovchi miqdoriy va sifat tahlillarini chuqurlashtirish.

4. Talab xatarini boshqarishda moslashuvchan mexanizmlardan foydalanish: Investorga 100 foizlik qat'iy daromad kafolati berish o'rniga "Daromadlar darchasi" (Revenue Collar) modelini joriy etish. Bunda kutilganidan yuqori daromad ko'rilsa, u davlat bilan bo'lishiladi; agar past bo'lsa, davlat xususiy sherikning minimal zarur xarajatlarinigina qoplab beradi.

5. Mahalliy moliya bozorini rivojlantirish orqali valyuta riskini kamaytirish: Yirik loyihalarni faqat tashqi xorijiy valyutadagi qarzlar hisobiga emas, balki milliy valyutadagi uzoq muddatli infratuzilma obligatsiyalari va mahalliy bank sindikatlari orqali moliyalashtirish ulushini oshirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Bing, L., Akintoye, A., Edwards, P. J., & Hardcastle, C. (2005). The allocation of risk in PPP/PFI construction projects in the UK. *International Journal of Project Management*, 23(1), 25-35. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2004.04.006>
2. Bova, E., Ruiz-Arranz, M., Toscani, F., & Ture, H. E. (2016). The fiscal costs of contingent liabilities: A new dataset (IMF Working Paper No. 16/14). *International Monetary Fund*. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2016/wp1614.pdf>
3. Engel, E., Fischer, R., & Galetovic, A. (2013). The basic public finance of public-private partnerships. *Journal of the European Economic Association*, 11(1), 83-111. <https://doi.org/10.1111/j.1542-4774.2012.01105.x>
4. Grimsey, D., & Lewis, M. K. (2002). Evaluating the risks of public private partnerships for infrastructure projects. *International Journal of Project Management*, 20(2), 107-118. [https://doi.org/10.1016/S0263-7863\(00\)00040-5](https://doi.org/10.1016/S0263-7863(00)00040-5)
5. Hodge, G. A., & Greve, C. (2007). Public-private partnerships: An international performance review. *Public Administration Review*, 67(3), 545-558. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2007.00736.x>
6. International Monetary Fund, & World Bank. (2019). PPP Fiscal Risk Assessment Model PFRAM 2.0: User manual. Washington, DC. <https://www.imf.org/external/np/fad/publicinvestment/pdf/PFRAM2.pdf>
7. Irwin, T. C. (2007). Government guarantees: Allocating and valuing risk in privately financed infrastructure projects. Washington, DC: World Bank. <https://doi.org/10.1596/978-0-8213-6858-9>
8. Ke, Y., Wang, S., Chan, A. P. C., & Lam, P. T. I. (2010). Preferred risk allocation in China's public-private partnership (PPP) projects. *International Journal of Project Management*, 28(5), 482-492. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2009.08.007>
9. Kun.uz. (2025, July 2). IMF: Uzbekistan's public-private partnerships could burden future budgets. <https://kun.uz/en/news/2025/07/02/imf-uzbekistans-public-private-partnerships-could-burden-future-budgets>
10. Polackova, H. (1998). Contingent government liabilities: A hidden risk for fiscal stability (Policy Research Working Paper No. 1989). Washington, DC: World Bank. <https://doi.org/10.1596/1813-9450-1989>
11. World Bank, Asian Development Bank, & European Bank for Reconstruction and Development. (2017). Public-private partnerships reference guide (Version 3.0). Washington, DC: World Bank. <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/ppp-reference-guide-3-0>
12. Yescombe, E. R. (2007). Public-private partnerships: Principles of policy and finance. Oxford: Butterworth-Heinemann (Elsevier). <https://shop.elsevier.com/books/public-private-partnerships/yescombe/978-0-7506-8054-7>
13. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 10-may O'RQ-537-son "Davlat-xususiy sheriklik to'g'risida"gi Qonuni. <https://lex.uz/docs/-4329270>

14. O‘zbekiston Respublikasining 2024-yil 24-dekabr O‘RQ-1011-son “2025-yil uchun O‘zbekiston Respublikasining Davlat budjeti to‘g‘risida”gi Qonuni. <https://lex.uz/docs/-7277618>

15. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-avgust PQ-308-son “O‘zbekiston Respublikasida 2024-2030-yillarda davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori. <https://lex.uz/docs/-7089556>

16. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 23-oktyabr 558-son “Davlat-xususiy sheriklik loyihalaridan yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan davlatning fiskal majburiyatlarini boshqarish tartibi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida”gi Qarori. <https://lex.uz/docs/-6642475>

17. Mallayev, N., & Akmuratov, O. B. (2026). Davlat-xususiy sheriklikda risklarni taqsimlashning huquqiy asoslari va amaliy muammolari. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.20826909>

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:
Ingliz tili muharriri:
Rus tili muharriri:
Musahhih:
Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Karimova Shirin Zoxid qizi
Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, sentabr, 9-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610
Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 362/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГОСТ 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlaro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**